No. 1128 Zaterdag 5 Augustus 1905. 22ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaaí

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 4 Aug.

DE ONTWERP-VERORDENING,

regelende het onderwijs in de Kolonie Curaçao.

I.

Zoo wij met een paar woorden den indruk moesten weergeven, dien het ontwerp op ons gemaakt heeft, dan zouden wij zeggen: *wij zijn dankbaar.* Het bestaan toch van het bijzonder onderwijs, gelijk het zich tot nog toe ontwikkeld heeft, blijft gewaarborgd en wordt zelfs gesteund door de subsidieën gelijk het die tot nog toe genoot.

Maar het ontwerp wil meer dan het onderwijs in zijn tegenwoordigen toestand handhaven. Het beoogt ook, het onderwijs in de geheele kolonie te verbeteren. Als wij nu de middelen beschouwen, die het ontwerp daartoe aangeeft, dan moeten wij echter zeggen: wij zijn dankbaar, *doch niet voldaan.* Er waait wel, is waar uit het ontwerp een geest van verzoening en gemoetkoming tegen; ontegenzeggelijk zou het onderwijs vooral in de buitendistricten zeer veel winnen, zoo deze ontwerp-verordening werd uitgevoerd, maar er blijven bezwaren aan verbonden, die men niet te licht schatten moet.

Terwijl wij dus gaarne hulde brengen aan het Bestuur der Kolonie, dat blijken gaf den goeden weg op te willen door dit ontwerp aan te bieden in plaats van een ander, dat gelukkig naar de snippermand verwezen schijnt en daar den slaap der vergetelheid slaapt,— veroorloven wij ons nochtans allen wien het betreft, vooral de leden van den Kolonialen Raad, die bezwaren eens een weinig breeder uiteen te zetten: te meer doen wij dit, daar dit ontwerp onder den schijn eener buitengewone vrijgevigheid, eene zekere bekrompenheid verbergt, die velen vreemd zal schijnen, na al hetgeen in deze reeds geschreven en gesproken is.

Niets billijker, dan dat *van hem, aan wien veel gegeven is, ook veel geëischt wordt;* dat is niet alleen eene uitspraak van het gezond verstand; zij is het ook van den Grooten Meester der Waarheid. Men mag ook omgekeerd de gevolgtrekking maken: van hem aan wien *weinig* gegeven is, mag men ook niet *veel* vorderen.

En hiermede treden wij dadelijk in het hart der zaak, nl. de *subsidiën,* welke een der hoofdbezwaren uitmaken, die wij tegen het Ontwerp hebben. Deze staan in hoegenaamd geene verhouding tot de lasten, die worden opgelegd. Men veroorloove ons tot staving onzer bewering eens eenige cijfers aan te halen. Er zijn toch geen welsprekender getuigen dan cijfers.

Op Curaçao bedragen de bezoldigingen van de onderwijzers aan de *openbare* scholen:

a. Voor de leeraars der school van Afdeeling I *f* 1800 — *f* 3000.
b. Voor de leeraressen dier school *f* 1600 — *f* 2600.
c. Voor een onderwijzer 2de klasse *f* 1400 — *f* 2200.
d. Voor de onderwijzeres *f* 1200 — 2000.
e. Voor den onderwijzer(es) 3de. klas *f* 800 — *f* 1600.
f. Kweekeling *f* 400.

Aan het hoofd kan daarenboven eene toelage verleend worden tot een maximum van *f* 800 's jaars. Daarenboven worden [nog periodieke verhoogingen vastgesteld respectievelijk van *f* 250 en *f* 150.

Nu heeft indertijd het Apostolisch Vicariaat van Curaçao aan de Schoolcommissie voorgesteld de volgende subsidie (het zal den leden van den Kolonialen Raad geene moeite kosten dit te verificeeren):

Voor een onderwijzer(es)	1ste kl.	*f* 1000
„ „ „	2de „	800
„ „ „	3de „	600
„ „ „	4de „	400
Voor een kweekeling		*f* 300.

Voor het Hoofd der school op de hoofdplaatsen bovendien *f* 250.
Voor het Hoofd der school in de districten bovendien *f* 200.

Bij de berekening der subsidie in dit voorstel vervat, is uitgegaan van het minimum salaris van de onderwijzers der openbare scholen en dit verminderd met ⅓ of ¼, terwijl (men zie dit s. v. pl. vooral niet over het hoofd) daarbij geen sprake is van periodieke verhoogingen, niet van pensionneering, niet van vrijen overtocht uit- en terugkeer naar Holland, gelijk bij de openbare onderwijzers. Een matige eisch dus, als men hem legt naast de salarissen der openbare onderwijzers!

Wat nu bepaalt het nieuwe ontwerp?

Men leze:

Art. 42.

De in het vorige artikel bedoelde bijdrage wordt bepaald als volgt:

1°. *a.* Wanneer aan het *hoofd* der school overeenkomstig art. 44 een onderwijzer is geplaatst minstens in het bezit eener akte als onderwijzer 3de klasse:

voor elk hoofd eener school met eene bevolking van 100 en minder leerlingen 600 gld.;

boven een honderd t|m twee honderd leerlingen...... 650 gld.

boven twee honderd t|m drie honderd leerlingen...... 700 gld.

boven drie honderd leerlingen.............................. 750 gld.

b. wanneer aan het hoofd der school overeenkomstig art. 44 een onderwijzer is geplaatst in het bezit eener akte als onderwijzer 4e klasse:

voor elk hoofd eener school met eene bevolking van 100 en minder leerlingen.. 400 gld;
boven één honderd t|m twee honderd leerlingen 450 gld.;
boven twee honderd t|m drie honderd leerlingen 500 gld.;
boven drie honderd leerlingen 550 gld.

c. indien het hoofd eener school ingevolge art. 43 van deze verordening wordt bijgestaan door een of meer *onderwijzers* of *kweekelingen* 300 gulden; voor elken onderwijzer en voor elken kweekeling 200 gulden.

Hier wordt (*met* opzet of *zonder* opzet?) voor het bijzonder onderwijs geen melding gemaakt van onderwijzers 2e en 1ste klasse. Kan het Bijzonder Onderwijs er geene zulke bezitten of aankweeken? Waarom ze dan niet vermeld? Waarom aan zulke onderwijzers geen hoogere subsidie gegeven? Men denke b. v. aan het Colegio Santo Tomás of aan welke inrichting voor meer uitgebreid onderwijs dan ook. Men heeft nochtans wel aan zulke inrichtingen gedacht; want in art. 43 al. 2. wordt de beperkende bepaling gemaakt:

> Wanneer het onderwijzend personeel van eene school, waarvoor subsidie verlangd wordt, een grooter getal aanwijst, dan dat bij dit artikel vereischt, wordt voor die meerdere onderwijzers geen subsidie verstrekt.

Nog beter komt dat uit, waar art. 44 al. 3 zegt:

> Hoofden van scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs moeten minstens in het bezit zijn van een acte van bevoegdheid voor onderwijzer tweede klasse bedoeld bij art. 30 der voorm. verordening.

Maar aan dien hoogeren eisch staat geene hoogere subsidie tegenover. Wij kunnen daar de billijkheid maar niet van inzien.

Stel nu eene school voor meer uitgebreid onderwijs met 110 leerlingen. Op zulk eene school zijn er altijd veel meer leeraren noodig dan op eene school voor elementair onderwijs; de hoogste klassen hebben in den regel slechts enkele leerlingen. Wij kennen zelfs zulk eene school met ZEVEN leeraren, waarvan verschillende met acte 2e klasse. Is het nu niet het meer uitgebreid lager onderwijs, en de verheffing van het peil van dat onderwijs, te niet doen, met dat personeel zoo goed als van alle subsidie te berooven, of met een kluitje van *f* 950 in het riet te sturen, ook al zou het hoofd den rang hebben van eerste-klas-onderwijzer?

Doch er is meer. De subsidie wordt verbonden aan het *aantal* kinderen, dat onderwezen wordt. Hoe meer kinderen dus, hoe meer onderwijzers of onderwijzeressen, die minstens in het bezit zijn van 3e of 4e klas-acte. Uitstekend! het onderwijs moet daarbij winnen, dat kan niet anders. Doch men zie wel in, dat daardoor een onmogelijke toestand geschapen wordt. Vooreerst, het zal onmogelijk zijn zulk een groot aantal onderwijskrachten binnen afzienbaren tijd te verkrijgen; waar moeten ze vandaan komen? Men kan ze zoo maar niet uit den grond laten komen! Maar gesteld ook, het ware mogelijk, ziet men dan niet in, dat er dan voor het Vicariaat van Curaçao *lasten* geschapen worden waarmede de *lusten* in geene de minste verhouding staan? Er zouden dan 35 onderwijskrachten *meer* gevorderd worden, dan er nu zijn. Men gelieve nu eens even te berekenen, hoeveel die 35 personen zullen kosten aan *uitrusting* en *reiskosten* van uit Holland, aan *huisvesting* in de districten [overal toch zullen ruimere zusterhuizen moeten gebouwd worden]; aan *kleeding* en *onderhoud* hier, aan uitbreiding der schoollokalen en schoolmeubelen en langzamerhand voor het onderhouden of repatrieeren van invaliedden en ouden van dagen.

Dat zijn uitgaven, waarmede wel degelijk rekening moet gehouden worden, en waarmede nochtans het Bestuur niet de minste rekening houdt; anders zou het niet aankomen met subsidiën, die zoo miniem zijn, dat men zich afvraagt: Is er hier dan niets doorgedrongen van het in Holland geldend beginsel van gelijkheid van rechten voor openbaar en bijzonder onderwijs, een beginsel, dat is vastgelegd in de onderwijs-novelle, die nog kort geleden in de beide Kamers der Staten-Generaal is aangenomen? Wel wordt in art. 42 al. 2. toegestaan: vijf en twintig ten honderd, van de werkelijk gedane uitgaven wegens het stichten, verbouwen en aankoopen van schoollokalen en het aanschaffen van nieuwe meubelen. Maar wat is die 25% in vergelijking met de werkelijke uitgaven?

Door het Vicariaat is indertijd voorgesteld, ter gemoetkoming in de kosten om te voorzien in de behoeften aan schoollokalen en schoolbehoeften voor eene school:

van 40	kinderen	*f* 40 's jaars
van 41 — 90	„	*f* 70 „
van 91 — 140	„	*f* 110 „

Bij elke vermeerdering van 50 kinderen *f* 40 's jaars meer, voor 341 kinderen en meer *f* 300.

Dat was ten minste iets, ofschoon niet veel. Neen, wil men inderdaad door verhooging van subsidie de werkelijke verbetering van het onderwijs mogelijk maken, men zij dan ook royaler in zijne subsidiën; anders bereikt men het voorgestelde doel nooit ofte nimmer.

Het Bestuur meent misschien al heel wat gedaan te hebben. Maar mogen wij dan eens even onder de aandacht van het Bestuur brengen, wat in Suriname op dit gebied gedaan is?

Men leze en sta verbaasd:

I. *Suriname.* Subsidie A voor het BIJZONDER ONDERWIJS:

In de *stad* Paramaribo:

Hoofd. 1ste rang. *f* 3000.
„ 2e rang. *f* 2600.

Onderwijzers van bijstand:

1ste rang. *f* 2400.
2e rang. *f* 1650.
3e rang. *f* 975.
4e rang. *f* 600.

In de *districten*:

Hoofd. 1ste rang. *f* 2600.
„ 2e rang. *f* 1950.
„ 3e rang. *f* 1300.

Onderwijzers van bijstand:

1ste en 2e. rang. *f* 1650.
3e. rang. *f* 935.
4e. rang. *f* 600.

Subsidie **B** voor het BIJZONDER ONDERWIJS.

Tegemoetkoming in de kosten van schoolbehoeften en schoollokalen:

Voor scholen van 40 kinderen en minder *f* 60 's jaars
Voor „ „ 41 kind. — 80 kinderen.................... *f* 90 's jaars
Voor „ „ 81 kind. — 120 kinderen.................... *f* 150 's jaars.

Bij elke vermeerdering van 40 kinderen *f* 50 meer. Voor 521 kinderen en meer *f* 810.

Men werpe niet op, dat Curaçao eene noodlijdende kolonie is, die door het Moederland moet bijgesprongen worden. Is Suriname dat ook niet, en erger dan Curaçao?

De cijfers van Holland, laten wij voorloopig, om niet te lang te worden, achterwege. Zij moeten het Bestuur ten volle bekend zijn, daar de behandeling der onderwijs-novelle nog versch in het geheugen ligt.

Eéne vergelijking veroorloove men ons nog. Zij is deze:

In 1905 kostte volgens de begrooting het openbaar onderwijs op Curaçao **in de stad** (na aftrek der schoolgelden.) ***f* 37.343.88.**

En dat voor 424 leerlingen! Dat is ruim *f* 88 per leerling.

Als dit nieuwe ontwerp wet wordt, en alle scholen zijn *volgens dit ontwerp*, **in de stad** van onderwijskrachten voorzien, dan zal het Bestuur uit te geven hebben ***f* 10.900** en dat voor 1245 leerlingen, of wel *f* 8.75 per leerling.

Wil men de vergelijking in percenten, dan krijgt men:

Voor 25% der leerl. *f* 37,243,88.
Voor 75% „ „ *f* 10.900.

Waar blijft hier de gelijkheid van rechten, zooals zij in Holland erkend is bij de Wet? Er is hier geen zweem van gelijkheid. Zij wordt ook niet verlangd; maar wel wordt verlangd, dat het Bijzonder Onderwijs niet als asschepoester behandeld worde. De Staat, hier het Bestuur, heeft den plicht, onderwijs te geven. Neemt het Bijzonder Onderwijs een deel dier verplichting over, dan gedenke het Bestuur, dat de arbeider zijn loon waard is, en niet mag weggezonden worden met een loontje, waarvan gezegd zou kunnen worden: 't is te groot om van te sterven, maar te klein om van te leven.

En hiermede hebben wij slechts één bezwaar tegen het nieuwe ontwerp behandeld. In een volgend artikel hopen wij er nog eenige, en geen geringe mede te deelen.

(Onze geachte inzender, die op 't oogenblik in ons blad schrijft over de vraag: Waarom geen landbouw in onze Kolonie? houde het ons ten goede, dat wij het vervolg zijner artikelen voorloopig laten rusten. Er zijn nog hoogere belangen dan die van landbouw.)

Hulde aan Dr. Kuyper door een liberaal blad.

Wat hier volgt is niet ontleend aan een of ander clericaal blad, dat staat onder den invloed van Dr. Kuyper zelf. Neen; 't is ontleend aan het liberale *Utrechtsche Dagblad*. Dat teekent. Dr. Kuyper dwingt achting af zelfs van den tegenstander:

Aan minister Kuyper mag door geen eerlijk man de erkentenis zijner buitengewone bekwaamheid worden onthouden.

Die bekwaamheid trok de pijlen der critiek tot hem, gelijk het licht de motten trekt; en het moet gezegd, dat de persoonlijke bestrijding, waaraan minister Kuyper blootstond een verschijnsel is, dat niet tot eer strekt van onze politieke zeden en van ons volkskarakter.

Het schijnt, dat het Nederlandsche publiek niet bij machte is groote figuren te verdragen.

Tot het pak, waarin minister Kuyper zich kleedde, tot het glas bier, dat hij dronk, was een punt van bespreking in de dagbladen.

Nu mag men zeggen, dat minister Kuyper ook persoonlijk op den voorgrond kwam.

Ja, — als „De Standaard" het niet kwalijk neemt, zouden wij een uitspraak van Schopenhauer op minister Kuyper willen toepassen. Deze heeft nl. gezegd, dat evenals een reus van zes voet lang wel weet, dat hij een hoofd grooter dan andere menschen is, zoo ook een reus des geestes niet falen kan te bespeuren. dat hij op geestelijk gebied een hoofd boven het gros uitsteekt.

Zoo iemand komt dan zijns ondanks wel op den voorgrond, en men mag 't hem in elk geval niet kwalijk nemen, als hij 't gevoel van zijn eigen kracht bezit.

De bestrijding is zelfs gegaan tot het onzinnige verwijt, dat de door minister Kuyper gestelde stukken literaire waarde hadden, hetgeen in een staatsstuk niet mocht worden geduld.

Als men nu die stukken bekijkt dan blijkt hoe volkomen vrij zij zijn van elke aan de oppervlakte gehangen oratorische figuur of versiering. Zij zijn niet alleen niet op rijm, maar metaphoren ontbreken nagenoeg geheel, alliteraties, assonnaties, iteraties, pathos en wat verder het tuighuis der woordkunst bergen mag, ontbreken volkomen.

Maar waardoor boeien die stukken? Door de volkomen beheersching van de stof, de groepeering naar hoofdbeginselen en de uitwerking door de absolute helderheid en accuratesse van gedachte, die, volzin voor volzin, ook helderheid en accuratesse van taal meebrengt.

En daar weet men nu verwijt uit te smeden!

Aangenaam deed 't ons dan ook aan in de in elk opzicht zoo sympathieke rede van den heer Roëll, dat hij de bestrijding van de beginselen van het nog zittende kabinet aanhief met de verklaring, dat hij voor niemand onder wenschte te doen in waardeering van de „werkkracht, de talenten en de toewijding aan 's lands belang" van de personen van dit ministerie.

Intusschen, gelijk in den veldslag een leider, door hooge gestalte of vederbos of schitterende distinctieven van verre kenbaar, het wapentuig der tegenpartij tot zich samentrekt, zoo trok ook minister Kuyper's persoon de kogels aan.

In den modernen zeeslag legt een officier zijn distinctieven grootendeels af; in den politieken strijd schijnt dit niet te gaan en zoo te handelen zou in elk geval weinig hebben aangestaan aan een man van minister Kuyper's karakter. En zoo was het hier minister Kuyper's persoon, die zich met een moed, die bijna tot roekeloosheid oversloeg, tot mikpunt stelde van den aanval.

Het Militaire Muziekkorps op Curaçao.

Wij lezen in de *Soldatenkrant* van 29 Juni jl. het volgende artikel van de hand des heeren J. A. SNIJDERS J.R, 1ste Luitenant der artillerie alhier:

Gaarne voldoe ik aan het verzoek door de leden van het militaire muziekkorps op Curaçao tot mij gericht, om eenige woorden te voegen bij de foto. welke hier aan de lezers van de „Soldatenkrant" aangeboden wordt.

Het muziekkorps van het garnizoen op Curaçao bestaat niet uit beroepsmuzikanten, doch zooals dat ook in vele garnizoensplaatsen in Nederland het geval is, alleen uit dilettanten; militairen dus die door hun muzikalen aanleg en goed gedrag daarvoor in de termen vallen; want het wordt ook hier onder de militairen als eene groote eer beschouwd tot het muziekkorps te behooren. Te meer is dat een groot voorrecht, omdat zij dan onder de bekwame leiding komen van den tegenwoordigen kapelmeester sergeant-majoor tit. stafhoornblazer J. P. Boskaljon, die sedert een achttal jaren over dit muziekkorps den dirigeerstok zwaait en het gebracht heeft tot een vóór dien tijd ongekenden bloei.

Boskaljon is geboren op Curaçao. Zijn vader, als soldaat hier heen gekomen, heeft den hoogsten graad bereikt, welke de loopbaan van den minderen militair kan afsluiten en is voor een paar jaren overleden als gepensioneerd conducteur der artillerie 2e klasse adj. onderoffic. tit., nadat hij den lande trouw en eerlijk had gediend en op een eervollen diensttijd van bijna 100 jaren kon wijzen. (De dienstjaren tellen hier dubbel). Dat H. M. onze Koningin zijne diensten waardeerde, toonde de zilveren medaille van Oranje Nassau, welke zijn borst versierde. De oude Boskaljon heeft gewerkt zoolang hij kon en na zijne pensionneering heeft hij slechts een half jaar van zijne welverdiende rust kunnen genieten, daar de dood hem toen aan zijne familie ontrukte. Zijne nagedachtenis zal door mij steeds in eere gehouden worden en het zal den zoon, ter wiens eere deze foto hier in de „Soldatenkrant" prijkt, in zijn hart goed doen hier nogmaals aan zijn ouden vader den lof te hooren toezwaaien uit den mond van diens laatsten chef. Het spreekwoord zegt: „De appel valt niet ver van den stam," en zoo was het ook hier. Was de vader een voorbeeld van trouw en groote plichtsbetrachting, ook van den zoon kan met dezelfden lof gesproken worden. Hier geboren en het eiland nooit verlaten hebbende, heeft hij het door zijn grooten ijver en volharding gebracht tot de eervolle positie, welke hij nu bekleedt. Thans doet hij dienst als schrijver op het garnizoens-bureau, terwijl hij al zijn verderen tijd besteedt aan de opleiding zijner muzikanten. In de muziek is hij een

Feuilleton.

De man, die de Russische vloot vernielde.

Twee maanden zijn thans voorbijgegaan sinds het Russische Oostzee-eskader van de oppervlakte der wateren verdween, in minder dan 40 minuten, volgens den Japanschen admiraal Togo, was het lot van den zeeslag beslist. Wat was toch wel de oorzaak van een zoo groote en schier bliksemsnel voltrokken ramp, eenig in de maritieme annalen? Op het eerste oogenblik kwam het der gansche wereld voor, dat alleen de torpedo in staat was dergelijk vernielenswerk te verrichten. Men kon niet gelooven dat het eenvoudig met bommen mogelijk was pantserschepen van 13,000 à 14,000 ton in den grond te boren als waren het kinderscheepjes. Thans echter weet men, dat de Japanners hun groot succes voor een goed deel danken aan het Shimonosé-kruit. Shimonosé,— dien naam behoorende aan dr. Gian Shimonosé, nog niet lang geleden vrijwel onbekend — spreken alle Japanners thans met geestdrift uit.

Gian Shimonosé is geboren uit een arm gezin in de provincie Hiroshima en thans 47 jaar oud. In zijn jongelingsjaren waren er nog geen spoorwegen in Japan en bestond er geen geregelde paketbootendienst, om de verschillende punten der eilanden met elkander te verbinden. Evenwel gehoorzamend aan zijn drang tot weten, aarzelde Shimonosé niet naar de hoofdstad te vertrekken en te voet de 780 kilometer af te leggen, welke Hiroshima van Tokio scheiden.

Zijn wetenschappelijke bagage was reeds zoo goed voorzien om terstond na aankomst een vrij moeilijk examen te doorstaan, en eenige maanden later werd zijn naam ingeschreven aan de keizerlijke Academie. Maar de arme Shimonosé had zoo groot geldgebrek, dat hij van zijn kameraden de voor zijn studiën onmisbare werken moest leenen, en dat hij ganssche nachten doorbracht met ze te copiëeren, ten einde ze op tijd aan hun eigenaars te kunnen teruggeven. Zijn ellende werd zelfs van dien aard, dat hij zich verplicht zag, in een zeer ondergeschikte betrekking in dienst van een drukkerij te treden. De man, die thans in Japan den roem van Oyama en Togo deelt, getroostte zich het eenvoudigste werk, voor een loon van *f* 6.25 per week.

Hij zette zich evenwel met energie aan den arbeid, en werd in zijn nieuw vak zoo bekwaam, dat hij, na een reeks van proeven, onder zeer gunstige condities aan de keizerlijke drukkerij van Tokio werd aangesteld. Het was toen, dat hij zijn scherpzinnigheid op het doen van uitvindingen richtte. Na tal van proefnemingen slaagde hij erin een geheel bijzondere inkt te vervaardigen, welke thans in geheel Japan wordt gebruikt voor de vervaardiging van bankbiljetten en die het namaken en vervalschen daarvan naar het rijk der onmogelijkheden verwees.

Terzelfder tijd brachten de betrekkingen, welke hij had met de officieren van leger en vloot, hem op het denkbeeld de ontploffingsmiddelen, bij de groote mogendheden in gebruik, bestudeeren.

Weldra had hij ingezien, dat alle soorten van rookvrij kruit groote gebreken hadden. Voornamelijk het door Japan gebezigde kruit was zeer gevaarlijk en buitengewoon lastig te behandelen, wanneer het te droog was. Daarentegen maakte een te groote vochtigheid het absoluut onbruikbaar.

Het Japansche gouvernement was zeer weinig voldaan over dit ontploffingsmiddel, en had een onderzoek geopend van het fransche „meliniet", het engelsche „cordiet," het duitsche „lopliet", het amerikaansche „moshliet". Doctor Shimonosé besloot daarom al zijn streven te richten op de ontdekking van een nieuw kruit, het volmaakste, dat denkbaar was. Na met taaie volharding elf jaren te hebben gezocht en gewerkt, is het hem eindelijk gelukt. In den loop van zijn proefnemingen, liep hij meermalen gevaar, het leven te verliezen. Een ontploffing maakte hem bijna blind. Zijn handen werden deerlijk gebrand, maar niets kon hem afbrengen van zijn doel, en toen hij eindelijk het kruit had gevonden, nu in de gansche wereld bekend als 't Shimonosé-kruit, bood hij 't bescheidenlijk der Regeering aan.

't Is het machtigste ontploffingsmiddel, dat bestaat. De japansche marine nam op zekeren dag er de volgende proeve mede: men stapelde ter hoogte van 7 meter ontzaglijke eiken balken op elkander, zoodat 't geheel een massieven toren vormde van drie meter op elke zijde.

Een marine-kanon van 15 cM. wierp er een met Shimonosé-kruit geladen bom op en de uitwerking was ontzettend. Niet slechts werd de toren omvergeworpen, maar de eiken balken waren letterlijk verbrijzeld, tot splinters, tot stukjes als halmpjes stroo. Hierdoor laat zich gereedelijk verklaren, dat bij den zeeslag van Tsoeshima de Japansche, met Shimonosé-kruit gevulde bommen, in de russische pantserschepen uiteenspringend, aan alle kanten openingen maakten, waardoor de golven binnendrongen.

De moorddadige werking van het Shimonosé-kruit is voor het eerst gebleken op de bemanning van den „Varyag", in de baai van Tsjemoelpo.

Dr. Wada, de voornaamste geneesheer der japansche marine, die toen zijn zorgen- aan 'n 24tal russische gewonden besteedde, rapporteerde

self-made-man. Evenals de meeste Curaçaonaars is hij van nature begaafd met een grooten muzikalen aanleg en heeft hij zonder eenige opleiding zichzelf in muzikale richting ontwikkeld tot eene hoogte, welke bewondering afdwingt.

Het muziekkorps bestaat behalve uit Europeanen, voor een groot gedeelte uit Curaçaonaars, die na dienst genomen te hebben, door hun natuurlijken aanleg voor muziek al spoedig in de termen vallen, bij het muziekkorps geplaatst te worden. Niet alleen dat Boskaljon hen alle instrumenten leert bespelen, welke bij zulk een korps gebruikt worden en waaruit zijne groote kennis van instrumenten blijkt, hij is ook componist en menige Curaçaosche wals en danza (welke den Hollander zoo eigenaardig in de ooren klinken) van zijne hand, hebben de beenen der danslustigen in beweging gebracht.

Boskaljon met zijn muziekkorps is onmisbaar op Curaçao. Iederen Zondagavond doet de militaire muziek zich hooren op het Gouvernementsplein en verder iederen Woensdagavond beurtelings in de cantine en op eenige andere pleinen der stad. Op nationale feestdagen zijn de muzikanten van 's morgens vroeg tot 's avonds laat in de weer, om de feestvreugde te verhoogen. Er kan geen feest zijn ten gouvernementshuize of bij particulieren of Boskaljon mag niet ontbreken. Wordt onze haven door vreemde oorlogsschepen bezocht, het is Boskaljon, die met zijn korps aan den ingang der haven den vreemdeling met zijn volkslied begroet. Zoo bewijst het muziekkorps groote diensten aan het gouvernement en aan de burgerij.

De inkomsten van het muziekkorps bestaan uit vrijwillige bijdragen van den hoogedelgestrengen heer gouverneur en de officieren van het garnizoen, eene bijdrage van de cantine en de opbrengst van uitvoeringen bij particulieren. Van deze inkomsten moeten alle instrumenten betaald worden, alsmede de muziek en verdere benoodigdheden. Verder genieten de kapelmeester en de muzikanten ieder eene maandelijksche toelage uit de kas van het muziekkorps. Dat die toelage niet groot kan zijn, spreekt van zelf. Het is bij lange na geene betaling voor de diensten welke de muziekanten aan het gouvernement en het publiek bewijzen.

Te hopen is het dan ook, dat voor het muziekkorps spoedig eene toelage op de koloniale begrooting moge voorkomen, want Boskaljon en zijne discipelen verdienen zulks ten volle; te meer daar het muziekkorps in Suriname eene toelage van ƒ 600 van gouvernementswege geniet en de garnizoenscommandant aldaar aan een groot deel der muziekanten de titulaire graden van korporaal en sergeant kan verleenen.

Voor korten tijd heeft Boskaljon op feestelijke wijze den dag gevierd, waarop hij vóór 25 jaren in militairen dienst trad. Dat het den ijverigen, kundigen en toch altijd zoo bescheiden man op zijn feest niet ontbroken heeft aan vele bewijzen van belangstelling, zoowel van de zijde zijner leerlingen als van de officieren en de burgerij, spreekt van zelf. Die dag zal dan ook altijd bij hem in dankbare herinnering blijven.

Dat ons militaire muziekkorps nog langen tijd onder de bekwame leiding moge blijven van den kapelmeester Boskaljon en dat het dezen gegeven moge zijn nog vele jaren te arbeiden voor de kunst, die hem lief is, is de wensch van heel Curaçao.

---

zeer curieuze waarnemingen. De gewonden waren letterlijk overdekt met wonden van granaatsplinters. Eén man had in zijn lichaam 120 stukken ijzer gekregen, waarvan enkele nauwelijks het gewicht van een erwt haalden en andere niet grooter waren dan een speldenknop. Om een projectiel in zoo kleine deelen te verbrijzelen, is een ontploffingsmiddel noodig van buitengewone kracht.

Dr Shimonosé, ondervraagd over de vreeselijke vernielingen, aan boord der russische pantserschepen teweeggebracht, gaf de volgende verklaring: „In de oude projectielen waren de fragmenten zelven van het metalen omhulsel bestemd, hetzij om de menschen te dooden, hetzij om hinderpalen te vernielen. Het ontploffingsmiddel had het eenige doel, het projectiel te doen uiteenspringen en er de fragmenten van te versreiden. Thans is het de taak van het ontploffingsmiddel zelf, te dooden en te vernielen en de functie van het projectiel is eenvoudig het ontploffingsmiddel ter plaatse te brengen; waar het zijn werking verrichten moet."

Dr. Shimonosé brengt de eer van zijn vinding voor een groot gedeelte over op zijn echtgenoote. Zonder haar moed toch en zonder haar zedelijken steun zou hij nooit een zoo langdurigen, ondankbaren, teleurstellenden arbeid hebben volgehouden en zou hij dus ook in zijn streven niet zijn geslaagd.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Gisteren is met veel luister in de Rozenkrans-kerk op Pietermaai het feest gevierd van den H. Dominicus, stichter der Dominicanen-orde. Des morgens droeg Z. D. H. Mgr. J. J. A. Van Baars de pontificale Mis op aan het prachtig versierde hoofdaltaar. Eene bijzonderheid, welke niet onvermeld mag blijven, is, dat op het koor gregoriaansch gezongen werd volgens de Benedictijnsche methode en wijze, welke zoo zeer door Z. H. Paus Pius X wordt aanbevolen. De eerste stap is gezet. Men ga zoo voort, tot eer van God en stichting der geloovigen.

Des avonds onder het Pontificale Lof voerde de Zeereerw. Heer F. Van den Donk, rector van Welgelegen, het woord en schetste het leven en de werken van den H. Dominicus met een gloed en overtuiging, die op de aanwezigen niet naliet den diepsten indruk te maken.

Gedecoreerd.

Met voldoening heeft men hier vernomen, dat het H. M. de Koningin behaagd heeft te decoreeren met de Orde van Oranje Nassau, de Eerw. Moeder Ignatia (Mejuffr. Claeys), algemeene Overste der Vereeniging *Alles voor Allen* te Breda.

Deze Vereeniging, meer bekend onder den naam van Gasthuiszusters van Breda, heeft ook op Curaçao drie huizen: het St. Elizabeths-Gasthuis, het krankzinnigen-gesticht *Montecristo* en de leprozen-inrichting *Zaquito*. H. M. heeft met deze benoeming een blijk willen geven van waardeering der vele diensten aan armen, zieken en gebrekkigen door deze verdienstelijke Congregatie bewezen.

Weldra, d. i. in December a. s. zal het 50 jaar geleden zijn, dat de eerste Eerw. Zusters zich op Curaçao kwamen vestigen. Dat feit zal niet ongemerkt voorbijgaan, en is waard op plechtige wijze gevierd te worden. Onteelbaar toch zijn de weldaden door de Eerw. Zusters van Breda aan Curaçao bewezen. 't Was de onvergetelijke Mgr. F. C. Kieckens, die ze op Curaçao bracht en eene reeks van jaren haar vader en leider was. Onder zijn bestuur kwam het St. Elisabeths-Gasthuis tot stand, dat zich in den loop der jaren meer en meer uitbreidde en nog steeds behoefte gevoelt aan uitbreiding, getuige de kolossale bouw die men nu aan het optrekken is.

Die bouw is de aandacht waard van al wie belang stelt in het lot der armen en ongelukkigen; niet alleen zal hij mettertijd [wij hopen nog met het goudenfeest, in December] eene toevlucht zijn voor onnoemelijk tijden; maar ook nu reeds vinden er circa 100 personen werk en brood, zoodat hij nu reeds in deze treurige lijden van armoede en droogte, een weldaad is voor de arme bevolking.

Scheepvaart.

Van 16 — 31 Juli zijn onze haven binnengeloopen :

Stoombooten	26
Goeletten	19
Bijlanders	12
Brikken	1
Totaal	58 schepen.

Dit geeft een totaal getal van 58 vaartuigen gedurende de laatste helft van Juli. Met die van de eerste helft samen, maakt dat 107 vaartuigen, waarvan 45 stoombooten. Zoo'n hoog nummer voor stoombooten is nog nimmer bereikt. Zeer veel dragen hiertoe bij de veebooten van Cuba-Pto. Cabello en ook de gouvernementsstoomer *Christiansted*, die men gerust de onvermoeibare zou kunnen noemen.

Havennieuws.

Verleden Zondag heeft de *Christiansted* met mooi weer en een 50 tal heeren aan boord haar tochtje rondom het eiland volbracht. Ook bevond zich de militaire muziek aan boord, en er heerschte eene opgewekte stemming, nu en dan wel een beetje getemperd door zeeziekte, maar nooit geheel ontbrekend. Men bracht een bezoek aan Westpunt en zijn Pastoor D. Kors, waarna de reis werd voortgezet. Te zes uur was men weer in de stad terug.

Bremen.

Verleden Donderdagmorgen viel 't Duitsche oorlogsschip *Bremen* onze haven binnen na met het fort de gebruikelijke saluutschoten te hebben gelost. 't Is niet de eerste maal, dat de *Bremen* onze haven bezoekt. Het schip komt van La Guayra en gaat naar Cartagena [Colombia].

Algemeen Nederlandsch Verbond.

Men deelt ons van bevoegde zijde mede, dat al degenen, die zich nu nog aanmelden als lid der Groep „Nederl. Antillen" nog recht hebben op het geïllustreerd Curaçao-nummer, dat 1 Aug. verschenen is. Ook van de eilanden zal een apart nummer worden uitgegeven. Ook met 't oog daarop is het raadzaam het lidmaatschap te aanvaarden.

Ongeluk.

Verleden Woensdag zouden van af het Waterfort 33 schoten gelost worden ter viering van den verjaardag van H. M. Emma, de Koningin-Moeder. Na het derde schot had er een ongeluk plaats, dat voor degenen, die het trof de droevigste gevolgen had. Is er een schot gelost, dat moet de cartouche uit het kanon verwijderd worden en daarna kijkt een der artilleristen in den loop, om te zien of ook het kanon moet doorgeveegd worden. Hiermede was nu ook de artillerist Van Dalem bezig, toen de artillerist Berghuis er een nieuwe cartouche inschoof, die onverwacht ontplofte, waardoor Van Dalem een deel der lading in zijn gezicht kreeg en Berghuis zijne linkerhand verbrijzeld werd. Van Dalem zal waarschijnlijk zijne beide oogen voor goed kwijt zijn, en de linkerhand van Berghuis is aan den elleboog moeten geamputeerd worden. Beiden zijn naar het militaire hospitaal vervoerd.

Dat alles was een droevige dissonant in de feestvreugde ter eere van Koningin Emma.

⁂

Dat kruit gevaarlijk, is kan blijken uit de lijst der ongelukken den 4 Juli jl. in de Ver. Staten gebeurd, toen met veel vuurwerk en kruitdamp de gedenkdag der onafhankelijkheid gevierd werd:

Dooden 54.
Gewonden en gekneusden 3.157.
Gebrand door vuurwerk 1.257.
Letsel met kanonnen 294.
„ „ andere vuurwapenen 446.
„ „ kruit 70.
„ „ kinderpistolen 373.
Ongelukken met paarden, die schrokken van het vuurwerk 80.
Verliezen door brand veroorzaakt door vuurwerk ten bedrage van $ 251.317.

Onze Financien.

Bonaire. Daar was voor 2 kwartalen:

De *raming* der belastingen.......................... ƒ 13,275
De *opbrengst* was........................ 15.846,37½
De *raming* der inkomsten van onderscheiden aard was........................ ƒ 2,320
De *opbrengst*........................ 2,554,46

Aruba. De *raming* der belastingen was........................ ƒ 9,409
De *opbrengst*........................ 20,555,08

Dit is zeker een surplus, dat de vermelding waard is; maar daar tegenover staat weer, dat de opbrengst der inkomsten van onderscheiden aard onder de raming bleef, nl.

De raming was........................ ƒ 5,795
De opbrengst........................ 4.360,37½

Officieele berichten.

Namens den HoogEdelGestrengen Heer Gouverneur der kolonie wordt

hierbij bekend gemaakt, dat naar aanleiding van de gebruikelijke gelukwenschen, namens deze kolonie door Zijn HoogEdelGestrenge op den 2den Augustus jl. telegraphisch aan H. M. de Koningin-Moeder gericht, op gisteren 't volgende telegraphisch antwoord is ontvangen:

„GOUVERNEUR Curaçao Willemstad Ben U kolonie oprecht dankbaar gelukwenschen

EMMA."

***

Bij Gouvernements beschikking is:

1° aan den heer W. FERGUSON, 2de Commies, tot herstel van gezondheid, met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, één jaar verlof naar Nederland verleend:

2° de marechaussee der 1ste klasse E. G. GRESSMANN, met ingang van den 1n. Augustus 1905, teruggesteld tot marechaussee der 2de klasse:

3° de 1ste Luitenant der Infanterie G. J. C. ZIMMERMANN eervol ontheven van de functiën van Adjudant bij het Garnizoen tevens Adjudant van den Gouverneur:

4° de 1ste Luitenant der Infanterie E. C. BRUSSE aangewezen tot het vervullen van bovengenoemde functiën:

5°. de Heer N. F. S. HELLMUND, met ingang van dien datum, benoemd tot geëmploijeerde:

6°. Aan den gevangenbewaarder in de gevangenis onder het Raadhuis alhier, HERMAN HEYER, tot herstel van gezondheid, een binnenlandsch verlof voor den tijd van eene maand verleend:

7°. De Sergeant W. DE VROEDE, gedurende den verloftijd van HEYER voornoemd, met diens functiën belast.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

H. Abana para entregar á Sebastian Febre Tores, Jose Capriles para entregar Anita Senior Wancitoe Confecor brief en wissel, Rodelfina Danchi, Eliza Davelaar, Joos Haanoe, Petronila Herlley, Emilia Petzold, Hendrik Pietez, Gerardo Pinto, Cornelis Sprockel 3 briefk:, J. M. Sulbarán, Catalida v. Berkel Severeyn, D. Valencia, J. L. van der Stoop, Albarino Wees, Ricot de Marchena y H., Guillermina Foulborg, Manuel St. Da Costa Gomez (aangeteekend) en niet voor bestelling of verzending vatbaar een brief geadresseerd aan Theodor Maduro.

Ontvangen.

In dank ontvangen 1°. Van het Gouvernement twee nummers (n°. 3 en 4) van het Bulletin, uitgegeven daar de Inspectie van den Landbouw in West-Indië.

Wij vernemen, dat gemelde brochures voor 10 ct. verkrijgbaar zijn, ter Gouvernements-secretarie. Van n°. 3 hebben wij indertijd uitvoerige uittreksels gegeven in dit blad.

2°. Van de firma SENIOR & C°., *Botica Excelsior* monster van het door die heeren ingevoerde Ozomulsion.

Advertentien.

VERLOOFD:

Annie M. Visser

— EN —

William H. A. van Romond.

Paramaribo, Juli 1905.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1905.	Caracas	Zulia.	Philad.	Marcb.	Carcas.	Zulia
Vertrekt van NEW-YORK	Juli 22	Juli 29	Aug. 5	Aug. 12	Aug. 19	Aug. 26
Komt aan te SAN JUAN	27		10		24	
Vertrekt van „	28		11		25	
Doet CURAÇAO aan	30		13		27	
Komt aan te LA GUAIRA	31	Aug. 5	14	19	29	Sept. 2
Vertrekt van „	Aug. 2	6	16	20	30	3
Komt aan te PTO. CABELLO	3		17		31	
Vertrekt van „	4		18		Sept. 1	
Komt aan te CURAÇAO	5	7	19	21	2	4
Vertrekt van „	6	14	20	28	3	11
Doet LA GUAIRA aan	7		21		4	
„ SAN JUAN „	9		23		6	
Komt aan te NEW-YORK	14	21	28	Sept 18	11	18

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Zulia.	Merida	Marcb.	Merida	Zulia
Vertrekt van CURAÇAO	Juli 31	Aug. 7	Aug. 14	Aug. 21	Aug. 28	Sept. 4
Komt aan te MARACAIBO	Aug. 1	8	15	22	29	5
Vertrekt van „	4	12	18	26	Sept. 1	9
Komt aan te CURAÇAO	5	13	19	26	2	10

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.